

Det gamle Kirkeinventar.

UNDER Ledelse af Maler Niels Termansen har Nationalmusæets 2. Afdeling i Sommerens Løb ydet sin Medvirkning ved Konservering og Restaurering af Inventar i forskellige af Egnens Kirker. Da disse gamle Altertavler, Prædikestole og Epitafier er af betydelig Interesse også i historisk Henseende, skal her gives en lille Oversigt over de fuldførte Istandsættelser i følgende Kirker.

Hundstrup Kirke. Altertavlen her var oprindelig en protestantisk Fløjtavle fra det 16. Årh.s Slutning. Ved Undersøgelsen konstateredes det, at der fandtes Guldbogstaver under de senere malede Billeder, såvel på selve Midtfeldtet som på Fløjene, der altså oprindelig har haft malede Skriftsprog, måske dog med en Kristusskikkelse i Midtfeldtet. På Bagsiden af Fløjene ses Rester af Billeder, omgivne af malede Bueslag med Rammeværk, der forestiller Marie Bebudelse, og som altså kun kunde ses, når Tavlen var lukket. I Begyndelsen af det 18. Århundrede har Tavlen fået sit nuværende Udseende, muligvis bekostet af Enevold Berregård og Anne Søe, der samtidig har ladet Prædikestolen udføre. Sidefløjene er da slåede tilbage og fastgjorte, Altertavlen blev forsynet med et Topstykke og Sidevinge med malede Ornamenter. På den venstre Fløj er malet Moses og Aron og på den højre en Kristusskikkelse, der symboliserer Jesus som Verdens Lys. I Midtfeltet findes Kristus på Korset og ved Foden af dette en symbolsk Fremstilling med to Kvindeskikkelser. Til Venstre i Baggrunden findes Billedet af en Præst, sikkert Christen Øland, der var Præst i Hundstrup fra 1673-1714, og som rimeligvis er den, der har givet Ideen til de forskellige billedlige Fremstillinger. Efter al Sandsynlighed er Billederne malede af J. T. Trane, der 1717, også på Foranledning af Enevold Berregård og Anne Søe, malede til Thisted Kirke et Alterbillede: Nadverens Indstiftelse.

Kåstrup Kirke. Her er Altertavlen rensat, så de gamle Farver er komne frem eller genfremstillede. Den er forfærdiget i det 17. Årh og forsynet med Sidevinger. Foroven i Topstykket findes et malet Korsfæstelsesbillede, hvorimod selve Alterbilledet er fra Nutiden. Prædikestolen er på samme Måde ført tilbage i sin oprindelige Skikkelse, og Sandsynligheden taler for, at begge disse to Arbejder er udført af samme Mester, og i så Fald er Dateringen for Altertavlen også omtrent givet, idet Prædikestolen bærer Årstallet 1649; begge er ret gode Renæssancearbejder; men Prædikestolen, der er forsynet med Hængeornamenter, er især af en ret smuk og god Form. I Rammen om Fyldningen i nærmest Vinduet ses udskåret Vinkel, Skruetvinge

og Passer samt Bogstaverne P. L., der sikkert angiver Håndværkerens Forbogstaver. I Samme Ramme ses sammenslynget Bogstaverne A. P. K. V. D. I Koret henligger i Gulvet en smuk Ligsten over Anders Pedersen og Karen Villads Datter, der boede på Neergård i Kåstrup, og da ovennævnte Bogstaver passer på disse to Navne, er det ikke utænkeligt, at det er disse to, der har bekostet Prædikestolen, og muligvis også Altertaven.

Sjørring Kirke. Prædikestolen her stod med sine gamle Farver, der er blevne rensede og reparerede. Den er af en fortrinlig og dekorativ Virkning fra ca. 1600, men selve Billedskærerarbejdet røber ikke nogen større Mester. Billederne i Opgangspanelets Felter stammer fra en senere Tid, nemlig fra Midten af det 18. Årh. Sydhimlen, der var taget ned, er repareret og anbragt på Plads; da dens Farver fra Begyndelsen af det 19. Årh. stod godt til Prædikestolens Farver, blev de bibeholdt.

Ligeledes er Epithafiet over Præsten Jens Christensen Spend (død 1654) og Hustru Marie Magni repareret og rensat. Uden at komme nærmere ind på Enkelthederne kan dog anføres, at Epithafiet er et smukt og godt Arbejde, udført af en dygtig Billedskærer, ligesom Billederne af Præsten og hans Hustru sikkert er gode og vellignende Portrætter.

Det er en Glæde at se, hvorledes det nævnte gamle Kirkeinventar nu er ført tilbage til sit oprindelige Udseende, og man kan ikke andet end beundre den Kunstfærdighed og Omhu, hvormed disse gamle Mestre, hvad enten det nu er Billedskærere eller Malere, er gåede til deres Arbejde og har lavet noget virkelig smukt. Det var at ønske, at mange flere Kirker vilde ofre sådanne Istandsættelser, så at vore Kirkerum igen kunde få noget af den Farvepragt tilbage, som senere Tidens Uforstand har fjærnet; men kun ved Nationalmuseets Medvirkning vil dette kunne nåes, ti dettes Videnskabsmænd og Kunstnere er gennem mange Års Studium og Erfaring de eneste, som kan gennemføre sådanne Restaureringer.

P. L. Hald

(Historisk Årbog for Thisted amt 1919, side 93-95)